

LIIKENNE- JA VIESTINTÄVALIOKUNNAN MIETINTÖ 4/2013 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi merilain sekä alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 14 g §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 7 päivänä helmikuuta 2013 lähettänyt liikenne- ja viestintävaliokuntaan valmis-televasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle laeiksi merilain sekä alusturvallisuuden valvonnasta annetun lain 14 g §:n muuttamisesta (HE 205/2012 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- neuvotteleva virkamies Mari Kallinen, liikenne- ja viestintäministeriö
- neuvotteleva virkamies Eija Lumme, ympäristöministeriö
- osastonjohtaja Heidi Niemimuukko, Liikenteen turvallisuusvirasto TraFi.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Finanssialan Keskusliitto
- Rannikko- ja Sisävesiliikenteen Työnantajaliitto RASILA ry
- Suomen Satamaliitto
- Suomen Varustamot ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi merilakia ja alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia alusten omistajien vakuutuksesta merioikeudellisia vaateita varten koskevan direktiivin täytäntöönpanemiseksi.

Merilakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että laivanisännällä olisi aluksen merioikeudellisia vaateita koskeva vakuuttamisvelvollisuus. Vakuuttamisvelvollisuus koskisi Suomen lipun alla purjehtivia aluksia, joiden bruttovetoisuus on vähintään 300. Sääntelyn piiriin tulisi myös ulkomaiset vähintään 300 bruttovetoisuuden alukset, jotka käyvät suomalaisessa satamassa. Alus velvoitettaisiin todistamaan kyseisen vakuutuksen olemassaolo vakuutuksenantajan antamalla todistuksella, joka olisi pidettävä aluk-

sella. Lisäksi säädettäisiin säännösten rikkomisesta aiheutuista seuraamuksista.

Merilakiin tehtäisiin myös merten matkustajaliikenteen harjoittajan vastuusta onnettomuustapauksissa koskevasta asetuksesta ja merimatkustajien oikeuksia koskevasta asetuksesta johtuvat Liikenteen turvallisuusviraston toimivaltaa koskevat muutokset.

Alusturvallisuuden valvonnasta annettua lakia muutettaisiin siten, että vakuutustodistus lisättäisiin niiden aluksella pidettävien todistusten joukkoon, jotka alusturvallisuuden valvontaviranomaiset tarkastavat. Alusturvallisuuden valvontaviranomainen voisi antaa alukselle karkotusmääräyksen, jos vakuutustodistus ei olisi aluksella. Lisäksi voitaisiin evätä Suomen sa-

tamaan tulo sellaisilta aluksilta, joille olisi jonkin jäsenvaltion toimesta annettu karkotusmääräys.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä muuttamattomina. Vakuutusdirektiivi on tullut voimaan 29.5.2009. Jäsenvaltioiden olisi tullut saattaa direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan ennen 1.1.2012 ja ilmoittaa siitä komissiolle viipymättä. Jäsenvaltioita edellytetään viittaamaan antamissaan säädöksissä tai julkaistaessa niitä lisäämään viittaus tähän direktiiviin. Komissio on katsonut Suomen lyöneen toistaiseksi laimin vakuutusdirektiivin täytäntöönpanon ja antanut Suomelle 30 päivänä tammikuuta 2012 virallisen huomautuksen ja 25 päivänä kesäkuuta 2012 perustellun lausunnon direktiivin täytäntöönpanon puutteellisuuksista. Komission mukaan Suomi ei ole antanut vakuutusdirektiivin 9 artiklan edellyttämiä lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä. Vastaamisaika perusteltuun lausuntoon on päättynyt 25.8.2012, ja Suomi on antanut siihen vastauksen. Direktiivin täytäntöönpanemiseksi annettavien säädösten voimaantulo on erittäin kiireellinen. Tämän vuoksi lait esitetään tulevaisuudessa voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan hallituksen esityksellä vahvistetaan vahingonkäräjän oikeutta ja mahdollisuutta saada korvaus kärsimistään vahingoista. Pakollinen vakuutus edistää merenkulkutalouden toimijoiden toiminnan vastuullisuutta. Asiantuntijoiden mukaan vakuutusvelvoite ei aiheuttaisi varustamoiden osalta juurikaan muutosta nykytilaan. Käytännössä kansainvälistä liikennettä harjoittavilla

varustamoilla on jo vahinkovakuutus, joka yleensä kattaa aluksen toiminnassa aiheutetut vahingot. Vakuuttamisvelvollisuuden ulottaminen koskemaan kotimaan liikennettä voi kuitenkin tuoda lisäkustannuksia varustamoille, joilla tällaista vakuutusjärjestelyä ei vielä ole. Vakuutusyhtiöille esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia. Vakuutuksen tarkastusvelvollisuus ja vakuutustodistuksen myöntäminen aiheuttavat Liikenteen turvallisuusvirastolle lisätyötä, mutta työ pystytään saadun selvityksen mukaan hoitamaan olemassa olevien henkilöresurssien puitteissa.

Liikenne- ja viestintävaliokunta pitää hyvänä, että vahingonkäräjöiden asemaa parannetaan säätämällä entistä kattavammin alusten vastuuvakuuksien pakollisuudesta ja että soveltamisala kattaa maantieteellisesti merialueen ja sisävedet.

Asiantuntijakuulemisessa on kiinnitetty huomiota satamien asemaan tilanteessa, jossa viranomainen on määrännyt aluksen suojapaikkaan ja alus aiheuttaa esimerkiksi ympäristövahinkojen torjunnan tai lastin kiireellisen purkamisen vuoksi merkittäviä taloudellisia kustannuksia satamalle. Kustannusvastuun jako on valiokunnan saaman selvityksen mukaan osin epäselvä, ja valiokunta pitää tärkeänä, että mainitunlaisten tilanteiden varalta selvitetään eri osapuolten periaatteelliset vastuut ja velvoitteet.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella liikenne- ja viestintävaliokunta ehdottaa,

että lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina.

Helsingissä 7 päivänä maaliskuuta 2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Kalle Jokinen /kok	Merja Kuusisto /sd
vpj.	Osmo Kokko /ps	Suna Kymäläinen /sd
jäs.	Mikko Alatalo /kesk	Johanna Ojala-Niemelä /sd
	Thomas Blomqvist /r	Janne Sankelo /kok
	Markku Eestilä /kok	Eila Tiainen /vas
	Ari Jalonen /ps	Reijo Tossavainen /ps
	Jukka Kopra /kok	Mirja Vehkaperä /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaj Laine.